

Brussels, 1 September 2025
(OR. en)

12264/25

Interinstitutional File:
2025/0180 (COD)

ENER 412
POLCOM 195
INST 244
PARLNAT 106
PARLNAT

COVER NOTE

From:	Slovak Parliament
date of receipt:	25 August 2025
To:	The President of the Council of the European Union
Subject:	Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on phasing out Russian natural gas imports, improving monitoring of potential energy dependencies and amending Regulation (EU) 2017/1938 [10506/1/25 - COM(2025)828] - Reasoned opinion on the application of the Principles of Subsidiarity and Proportionality

Delegations will find enclosed the opinion¹ of the Slovak Parliament on the above.

¹ The translation(s) of the opinion may be available on the Interparliamentary EU Information Exchange website (IPEX) at the following address: <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/document/COM-2025-0828>

**Odôvodnené stanovisko k nesúladu návrhu nariadenia Európskeho parlamentu
a Rady o postupnom ukončení dovozu zemného plynu z Ruska, zlepšení
monitorovania možných energetických závislostí a o zmene nariadenia (EÚ)
2017/1938 (COM(2025) 828) so zásadou subsidiarity**

Berúc do úvahy, že:

- **výkon právomocí Európskej únie sa riadi zásadami subsidiarity a proporcionality v súlade s článkom 5 Zmluvy o Európskej únii** a tiež, že „*podľa zásady subsidiarity koná Únia v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.*“ „*Inštitúcie Únie uplatňujú zásadu subsidiarity v súlade s Protokolom o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality. Národné parlamenty zabezpečujú dodržiavanie zásady subsidiarity v súlade s postupom ustanoveným v uvedenom protokole;*“

- výkonom tejto právomoci môže Národná rada Slovenskej republiky poveriť svoj výbor na základe článku 2 odseku 2 ústavného zákona č. 397/2004 Z. z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach Európskej únie; podľa § 58a odseku 3 písmena c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov **Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti** - „*posudzuje súlad návrhov legislatívnych aktov Európskej únie so zásadou subsidiarity vrátane schvaľovania odôvodnených stanovísk*“;

- článok 6 Protokolu o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality k Zmluve o Európskej únii ustanovuje, že - „*Do ôsmich týždňov od doručenia návrhu legislatívneho aktu v úradných jazykoch Únie môže ktorýkoľvek národný parlament alebo ktorákoľvek komora národného parlamentu poslať predsedom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie odôvodnené stanovisko s uvedením dôvodov, pre ktoré sú presvedčení, že daný návrh nie je v súlade so zásadou subsidiarity*“;

- v úradných jazykoch bol návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o postupnom ukončení dovozu zemného plynu z Ruska, zlepšení monitorovania možných energetických závislostí a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/1938 (COM(2025) 828) (ďalej len „návrh nariadenia“) **zverejnený 4. júla 2025.**

PODSTATA NÁVRHU NARIADENIA. Návrhom nariadenia sa navrhuje stanoviť rámec na účinné odstránenie vystavenia Európskej únie významným rizikám pre obchod a bezpečnosť vyplývajúcim z obchodu s plynom s Ruskou federáciou, a to **stanovením postupného zákazu dovozu zemného plynu z Ruskej federácie a poskytovania služieb terminálov LNG**, pravidiel účinného vykonávania a monitorovania tohto zákazu, ako aj postupného ukončenia dovozu ropy z Ruska; ustanovení na lepšie posúdenie bezpečnosti dodávok energie v Európskej únii.

Právnym základom návrhu je článok 207 a článok 194 odsek 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Článok 207 ZFEÚ je právnym základom navrhovaných **obchodných opatrení v rámci spoločnej obchodnej politiky Únie**, ktorými sa zakazuje dovoz zemného plynu s pôvodom v Ruskej federácii alebo priamo či nepriamo vyvázaného z Ruskej federácie, ako aj zákaz poskytovať služby v termináloch LNG v EÚ odberateľom z Ruskej federácie alebo kontrolovaným osobami Ruskej federácie. Článok 194 odsek 2 ZFEÚ tvorí právny základ opatrení uvedených v

návrhu, ktoré sa týkajú **poskytovania príslušných informácií** dovozcami zemného plynu a výmeny týchto informácií medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi členských štátov a Komisiou, **vypracovania plánov diverzifikácie** členskými štátmi s cieľom postupného ukončenia dovozu zemného plynu a ropy z Ruska a **zvýšenia transparentnosti zmlúv o dodávkach ruského zemného plynu**, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/1938.

*„Takéto opatrenia by mali prispievať k cieľom Únie znížiť závislosť od ruských fosílnych palív, ako sa uvádza v pláne REPowerEU. **Pred ich zavedením sa členské štáty musia poradiť s Komisiou a ostatnými členskými štátmi, ktoré by mohli byť ovplyvnené, pričom v súlade so zásadou energetickej solidarity musia zvážiť najmä možné vplyvy na bezpečnosť dodávok na úrovni EÚ, ako aj na ostatné členské štáty, ktoré by mohli byť ovplyvnené. Tento prístup zabezpečuje primeranú a dobre koordinovanú reakciu na hrozby a kontinuitu procesu dosiahnutia energetickej nezávislosti.**“*

DÔVODY NESÚLADU SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

NEVHODNÝ VÝBER PRÁVNEHO ZÁKLADU. Opatrenia navrhované v návrhu nariadenia svojou povahou a obsahom pripomínajú sankcie namierené voči konkrétnej krajine, ktoré sa prijímajú jednomyselnosťou. **Spadajú do oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, kde sa rozhodnutia prijímajú jednomyselne a pod inými procedúrami.** Kľúčové opatrenia návrhu nariadenia aj majú **charakter reštriktívnych opatrení** v zmysle článku 215 ZFEÚ, obdobne ako napríklad nariadenie Rady (EÚ) č 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine. **K posunu právneho základu mimo štandardný rámec sankcií došlo tým, že Európska komisia zvolila spoločnú obchodnú politiku, a nie spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku.** Zvolenie článku 207 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vo výlučnej právomoci Európskej únie ako právneho základu, s **cieľom eliminovať neexistenciu jednotného postoja všetkých členských štátov a súčasne vylúčiť princíp subsidiarity.** To umožňuje **prijatť zákaz dovozu zemného plynu a ropy kvalifikovanou väčšinou v Rade Európskej únie.** Návrh nariadenia však ani len formálne nepriznáva, že opatrenia majú nielen obchodný, ale aj **geopolitický a sankčný charakter.** Ignoruje článok 21 Zmluvy o Európskej únii. Ten **upravuje zásady, ktorými sa riadi vonkajšia činnosť Európskej únie a často slúži na spájanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a spoločnej obchodnej politiky.** Ako príklad je možné uviesť **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2675 o ochrane Únie a jej členských štátov pred hospodárskym nátlakom tretích krajín, ktoré kombinuje obchodné opatrenia s cieľmi zahraničnej politiky.**

Naviac, zdôvodnenie predloženého návrhu nariadenia sa javí ako **nedostatočne zosúladené s aktuálnymi trendmi**, ktoré naznačujú smerovanie budúceho geopolitického, a predovšetkým ekonomického vývoja. Európska únia týmto prístupom podlieha vlastnej zotrvačnosti, čím sa **postupne presúva na perifériu v rozhodujúcich oblastiach.** Súčasne tým **prehlbuje negatívne dopady na svoju energetickú bezpečnosť a znižuje cenovú konkurencieschopnosť voči globálnym konkurentom.**

Z hľadiska reálneho obsahu a vecného zamerania **najvýznamnejšie navrhované opatrenia spadajú do oblasti energetiky, t. z. inej oblasti, ako je oficiálne deklarovaná.** Potvrdzujú to napríklad hneď prvé dve právne vety **nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010, podľa ktorého: „Zemný plyn (ďalej len „plyn“) je nad'alej základnou zložkou zásobovania energiou v Únii. Veľká časť takéhoto plynu sa do Únie dováža z tretích krajín.“**

Podľa článku 3 odseku 1 citovaného nariadenia nazvaného **Zodpovednosť za bezpečnosť dodávok plynu**: „*Za bezpečnosť dodávok plynu spoločne zodpovedajú plynárenské podniky, členské štáty, a to najmä prostredníctvom svojich príslušných orgánov, a Komisia v príslušných oblastiach svojej činnosti a právomoci.*“

Najvýznamnejšie navrhované opatrenia a regulácie prioritne zasahujú do **oblasti energetiky**, právomoci v ktorej v zmysle článku 2 odseku 2 ZFEÚ vykonáva Európska únia spoločne s členskými štátmi – **Hlava XXI Zmluvy o fungovaní Európskej únie ENERGETIKA**.

Už obsah a spôsob zvolenia právneho základu návrhu nariadenia v tomto kontexte považujeme za **nezodpovedajúci zásade lojálnej spolupráce** podľa článku 4 odseku 3 Zmluvy o Európskej únii. **Znamená to, že Európska únia nesmie „pretláčať“ svoju kompetenciu spôsobom, ktorý obchádza práva členských štátov. Nakoľko podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie pri výbere právneho základu pre legislatívny akt Európskej únie sa musí vychádzať predovšetkým z obsahu a cieľa opatrenia, nie z politickej vhodnosti alebo obidvoch právomoci (napríklad InfoCuria, judikatúra, ECLI:EU:C:2021:198).**

V uvedenej súvislosti je na mieste poukázať na **opačný postoj k obchádzaniu právomocí a k spornému právnemu základu** v prípade **Korporátneho zdroja pre Európu** (ďalej len „CORE“), na základe Rozhodnutia Rady o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia (EÚ, Euratom) 2020/2053 (COM(2025) 574). CORE by sa mal uplatňovať na spoločnosti, ktoré sú rezidentmi na daňové účely v Európskej únii a ktorých čistý ročný obrat presahuje 100 000 000 eur. Mal by sa stanoviť ako **ročný paušálny príspevok** založený na objeme čistého obratu dotknutých spoločností. Kritici hovoria, že aj keď formálne by výber vykonávali členské štáty, **de facto ide o daň iniciovanú Európskou úniou. Nemecko a Holandsko návrh odmietajú a tvrdia, že Európska únia nemá právomoc zdaňovať firmy.** Nemecký kancelár Merz: „*There is no question for the European Union taxing companies, as the EU has no legal basis for this. We are not doing that.*“ („Nie je vôbec reč o tom, že by Európska únia zdaňovala spoločnosti, keďže na to nemá právny základ. Do tohto nejdeme.“)

Kontrast dvoch odlišných prístupov ešte viac dokresľuje reálnu prax v **uplatňovaní zásady lojálnej spolupráce**.

PRECEDENS PRE ZÁSAHY DO PRÁVOMOCÍ ČLENSKÝCH ŠTÁTOV. Podľa článku 194 odseku 2 poslednej vety Zmluvy o fungovaní Európskej únie opatreniami Európskej únie – „*Nie je nimi dotknuté právo členských štátov určiť podmienky pre využívanie svojich energetických zdrojov, jeho voľba medzi rôznymi zdrojmi energie a všeobecná štruktúra jeho zásobovania bez toho, aby bol dotknutý článok 192 ods. 2 písm. c).*“

Návrh nariadenia vytvára **nebezpečný precedens pre zásahy do uvedených právomocí členských štátov**, ich energetickej stratégie a politiky. Priamo zasahuje do ich práva voľby energetického mixu a všeobecnej štruktúry zásobovania energiami.

V článku 3 sa stanovuje **zákaz dovozu potrubného zemného plynu**, ako aj **dovozu LNG z Ruskej federácie od 1. januára 2026**. Zákaz sa uplatňuje na tovar, ktorý pochádza z Ruskej federácie alebo sa z Ruskej federácie priamo alebo nepriamo vyváža. T. z. **bezprecedentne a proti vôli najviac dotknutých členských štátov zakáže uplatňovať doterajšie platné dlhodobé kontrakty na dodávku energií, u niektorých štátov ako hlavných zdrojov zásobovania**.

NEPRIMERANÁ CENTRALIZÁCIA S DOPADOM NA ENERGETICKÚ BEZPEČNOSŤ. Návrh nariadenia môže mať výrazný dopad na členské štáty s vysokou historickou závislosťou od dodávok zemného plynu z Ruskej federácie, a to **neprimeraným regulačným zásahom** zamýšľaným najmä opatreniami v článkoch 3, 4 a 12 návrhu nariadenia.

Návrh nariadenia **neobsahuje explicitné výnimky** pre členské štáty, ktoré **nemajú dostatočné technické alebo geografické alternatívy k zabezpečeniu dodávok plynu** v požadovanom rozsahu a čase. Tým bude **priamo limitovaná** vyššie uvedená spoluzodpovednosť dotknutých členských štátov a ich plynárenských podnikov za **bezpečnosť dodávok plynu**.

Predpokladané účinky návrhu nariadenia sú v priamom rozpore s Rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vec C-848/19 P, Spolková republika Nemecko proti Poľskej republike, podľa ktorého: *„Zásada energetickej solidarity uvedená v článku 194 ZFEÚ teda musí byť zohľadnená inštitúciami Únie, ako aj členskými štátmi v rámci vytvorenia alebo fungovania vnútorného trhu, a najmä trhu so zemným plynom, pričom musia dbať na zaručenie bezpečnosti dodávok energie v Únii, čo znamená nielen čeliť núdzovým situáciám, ak k nim dôjde, ale aj prijať opatrenia na predchádzanie krízovým situáciám. Na tento účel je potrebné posúdiť existenciu rizík pre energetické záujmy členských štátov a Únie, a to najmä pokiaľ ide o bezpečnosť dodávok energie, s cieľom vykonať vyváženie, na ktoré sa odkazuje v bode 53 tohto rozsudku.“*

Rovnako **absentuje úprava pravidelnej revízie účinkov nariadenia** so zohľadnením bezpečnosti dodávok, cien energií a konkurencieschopnosti.

NEDOSTATOČNÉ ZDÔVODNENIE POTREBY OPATRENÍ NA ÚROVNI EURÓPSKEJ ÚNIE. Európska komisia vo svojom návrhu **nedostatočne preukázala, že ciele návrhu nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov**, pričom zároveň nie je zrejmé, že opatrenia navrhované na úrovni Európskej únie sú vo všetkých ohľadoch efektívnejšie.

Ďalej treba upozorniť na to, že podľa Protokolu o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality má byť každý legislatívny návrh sprevádzaný podrobným vyhodnotením jeho súladu so zásadou subsidiarity. Napriek uvedeniu určitých odkazov na dokument REPowerEU a geopolitický kontext, návrh **neposkytuje hlbšiu analýzu možných hospodárskych, sociálnych a technických dôsledkov pre jednotlivé členské štáty**, a už vôbec nie **záväzné mechanizmy na kompenzáciu disproporčných dopadov** na niektoré z nich.

Sprievodný dokument útvarov Komisie (2025) 830 vyhodnocuje dopady navrhovaného nariadenia. **Opatreniam navrhovaným v nariadení však nepredchádzala dostatočne dôkladná analýza a hodnotenie ich potenciálnych ekonomických, právnych, bezpečnostných a technických dôsledkov v porovnaní s predpokladanými prínosmi.** Je preto potrebná detailnejšia analýza dopadov, ktorá by poskytovala odpovede na nasledovné otázky: očakávaný vývoj dopytu po plyne v najbližších rokoch, aj vzhľadom na vývoj spotreby plynu na Ukrajine; zdefinovanie dopadov, najmä na krajiny strednej Európy, zvýšenej spotreby plynu na Ukrajine, ktorú je možné očakávať po ukončení vojnového konfliktu; očakávaný cenový vývoj predovšetkým v krajinách strednej Európy v porovnaní so zvyškom Európy; **dopad cenového vývoja na konkurencieschopnosť Európskej únie voči ostatným ekonomicky vyspelým častiam sveta; detailné vyčíslenie dopadov zavedenia zákazu dovozu ruského plynu, s vyčíslením ekonomických dopadov na priemysel ako taký.**

NEZOHĽADNENIE ROZDIELOV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV. Z dôvodu významnej heterogenity energetickej infraštruktúry a dostupnosti alternatívnych zdrojov medzi členskými štátmi sa ukazuje, že nástroje typu „jeden pre všetkých“ môžu paradoxne **destabilizovať vnútorný trh s energiami**. Okrem toho, hoci návrh operuje so **zásadou energetickej solidarity**, **nevytvára právne záväzné mechanizmy na jej reálne uplatnenie**, čím **ponecháva členské štáty, najmä tie v geograficky nevýhodnej pozícii, vo vysokom riziku**. V skutočnosti chýbajú konkrétne nástroje na zabezpečenie toho, aby **vnútrozemské štáty neboli jeho prijatím znevýhodnené** v dôsledku vyšších cenových nákladov na prepravu plynu, ako aj vyššej cenovej volatility na trhu s plynom.

Napríklad v **prípade Slovenska sa súčasne stretáva viacero činiteľov**: geografická poloha na východe Schengenského priestoru a tým aj na konci plynárenských sústav; historicky väčšia závislosť od dovozu ruského zemného plynu; dlhodobý kontrakt na dovoz zemného plynu z Ruskej federácie platí do roku 2034; historicky väčšia závislosť od dovozu ruskej ropy; Slovensko patrí k najplynofikovanejším štátom Európskej únie; vzhľadom k veľkej otvorenosti hospodárstva energetická bezpečnosť je prioritou; jeden z najväčších percentuálnych podielov priemyslu na hrubom domácom produkte v rámci členských štátov Európskej únie; sústredenie automobilového priemyslu a jeho dodávateľských reťazcov; využívanie zemného plynu ako technologickej suroviny v energeticky náročných výrobných, pri vykurovaní vrátane centrálnych zdrojov tepla, atď.

Návrh nariadenia **bude mať významné vplyvy na Slovenskú republiku vo viacerých oblastiach**. Ide predovšetkým o dopady na ceny plynu, konkurencieschopnosť Slovenskej republiky, či možný vplyv na bezpečnosť dodávok plynu a ropy. Predpokladá sa, že celkový okamžitý hospodársky vplyv nariadenia na slovenský trh s plynom by mohol dosiahnuť až 0,5 mld. eur ročne. Ďalšie obmedzovanie ruských dodávok do Európy tak môže vytvárať výrazný tlak na ceny plynu aj elektriny. Znížená flexibilita dodávok, spolu so zvýšenou citlivosťou na geopolitický vývoj ovplyvňujúci dodávky LNG, pravdepodobne povedie k trvalo vysokej cenovej volatilitě.

Už doteraz uvedené skutočnosti sú zároveň jasnými príkladmi **nesúladu so zásadou subsidiarity**.

NESÚLAD S ĎALŠOU ZÁSADOU. Z pohľadu **proporcionality** je otázne, či navrhované opatrenia nielenže sú vhodné, ale aj nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa. Vzhľadom na už prijaté opatrenia vrátane pravidiel pre uskladňovanie plynu, spoločného obstarávania na úrovni Európskej únie a podpory infraštruktúrnych projektov diverzifikácie dodávok, **je účinnosť ďalšieho plošného zákazu sporná**. Zákaz jednej alternatívy **bude znamenať väčšiu závislosť na inom zdroji**, čo je **opakom plnenia cieľov diverzifikácie** a bráni schopnosti Európy zabezpečiť nižšie ceny energií pre priemyselných a ďalších spotrebiteľov.

Ťažko je možné stotožniť sa aj s **odôvodnením proporcionality**, podľa ktorého navrhované opatrenia **„nespôsobujú podnikom a členským štátom žiadnu záťaž, ktorá by nebola úmerná týmto cieľom.“** **Judikatúra pritom opakovane zdôrazňuje, že opatrenia Európskej únie musia rešpektovať test proporcionality – teda byť vhodné, nevyhnutné a nepresahujúce rámec potrebný na dosiahnutie sledovaného cieľa (napríklad C-343/09 Afton Chemical Ltd. (2010) ECR I-7027).**

ROZPOR S INÝMI POLITIKAMI EURÓPSEJ ÚNIE. Návrh nariadenia sa nevysporiadal so súladom s ostatnými politikami Európskej únie, a to predovšetkým v oblasti **konkurencieschopnosti a súdržnosti členských štátov Európskej únie**.

Podľa článku 173 odseku 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie – „*Únia a členské štáty zabezpečia podmienky potrebné na existenciu konkurencieschopnosti priemyslu Únie.*“ Odsek 3 v

prvej vete citovaného článku uvádza, že „*Únia prispieva k dosahovaniu cieľov uvedených v odseku 1 prostredníctvom politik a činností, ktoré uskutočňuje podľa ostatných ustanovení zmlúv.*“

Inštitúciami Európskej únie uznávaná tzv. **Draghiho správa o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti** označuje za **existenčnú výzvu pre Európu** **nutnosť rádozo zvýšiť konkurencieschopnosť** a produktivitu, a zároveň udržať sociálnu kohéziu v podmienkach starnúcej populácie a rizík v oblasti obchodu, **energií** a bezpečnosti. Spáva už v čase jej vypracovania **považovala ceny energií za prvoradé riziko konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva.**

Nasledovne v roku 2024 Európska komisia predstavila **Kompas konkurencieschopnosti Európskej únie**. Návrh nariadenia, ktorý **administratívne obmedzuje alebo zakazuje** kľúčové energetické vstupy bez realistickej náhrady v krátkodobom horizonte, **priamo ohrozuje naplnenie cieľov** tohto programu.

Návrh nariadenia je v **rozpore s horizontálnymi cieľmi stratégie konkurencieschopnosti**, ktorú si Európska únia sama stanovila ako **prioritu v reakcii na geopolitické, environmentálne a technologické výzvy**. Navrhovaná legislatíva, ktorá smeruje k deindustrializácii častí Európskej únie, **nenapĺňa zásadu proporcionality** podľa článku 5 odseku 4 Zmluvy o Európskej únii, podľa ktorej „*obsah a forma činností Únie neprekračujú rámec nevyhnutný na dosiahnutie cieľov zmlúv.*“

Tento stav je v **priamom rozpore aj s Akčným plánom pre automobilový priemysel**, ktorý Európska komisia tiež predstavila ako **reakciu na výzvy v oblasti konkurencieschopnosti, surovinovej bezpečnosti a technologických zmien**. Z toho vyplýva **vnútorný paradox**, keď jedna iniciatíva Európskej únie smeruje k posilneniu konkurencieschopnosti a investičnej stability automobilového sektora, zatiaľ čo druhá iniciatíva (návrh nariadenia) zároveň **výrazne oslabuje jeho vstupné podmienky bez zohľadnenia konkrétnych vplyvov.**

Automobilový priemysel predstavuje kľúčový pilier hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá je najväčším producentom osobných automobilov na obyvateľa v Európskej únii. Stabilita tohto odvetvia je existenčne naviazaná na **spoľahlivý, cenovo dostupný a predvídateľný prístup k energiám** – najmä k zemnému plynu ako zdroju pre výrobu komponentov, spracovanie surovín a energeticko-náročné priemyselné procesy.

Jednostranné rozhodnutia na úrovni Európskej únie, ktoré **zásadne ovplyvňujú suverénne politiky členských štátov**, môžu byť vnímané ako technokratické a necitlivé k hospodárskej, sociálnej a geopolitickej realite jednotlivých štátov. Ignorovanie tejto vnímavosti v minulosti **prispelo k erózii dôvery voči európskym inštitúciami**, ako to ukázala skúsenosť s **referendom Spojeného kráľovstva o členstve v Európskej únii**. Skúsenosti z brexitového obdobia aj vďaka slovenskému predsedníctvu v Rade Európskej únie hovoria – **je potrebné otvorene komunikovať, pomenovať situáciu.**

Reakciou Európskej komisie na vtedajšiu krízu dôvery bolo vytvorenie **osobitnej skupiny pre subsidiaritu, proporcionality a scenár „Menej, ale efektívnejšie“**, ktorá si kládla za cieľ **zlepšiť uplatňovanie zásady subsidiarity a proporcionality**; identifikovať oblasti, kde je možné kompetencie opätovne delegovať alebo definitívne vrátiť členským štátom; posilniť účasť regionálnych a miestnych orgánov na tvorbe európskych politik.

Navrhované nariadenie ide však **opačným smerom**. Bez predchádzajúceho hlbokého dialógu s členskými štátmi zavádza opatrenia s **vysokým intervenčným charakterom**, ktoré môžu oslabiť dôveru v rovnováhu medzi centralizáciou a národnými právomocami; znížiť ochotu niektorých členských štátov naďalej podporovať spoločné politiky v oblasti energetiky a obchodu; posilniť

národné naratívy o neprimeranom zasahovaní Bruselu, čo je dlhodobý rizikový faktor pre vnútornú súdržnosť Európskej únie.

Nakoniec aj smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 **o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES**, rovnako ako jej predchodkyňa uvádza, že „*Slobody, ako sú voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby, ktoré občanom Európskej únie zaručuje Zmluva o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), sú dosiahnuteľné len na úplne otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom vybrať si slobodne svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom zásobovať slobodne svojich odberateľov.*“

Citované **základné hospodárske slobody** zakotvené v **Zmluve o fungovaní Európskej únie** – najmä voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby – sú **kľúčovým predpokladom fungovania vnútorného trhu a uplatňujú sa aj v sektore plynárenstva**. Z návrhu nariadenia však **vyplýva riziko zásahu do nich**. Pri posudzovaní súladu návrhu s **princípom subsidiarity** je preto nevyhnutné prihliadnuť aj na jeho **potenciálny dosah na základné hospodárske slobody** garantované ZFEÚ, lebo opatrenia v návrhu nariadenia môžu byť v rozpore s primárnym právom Európskej únie. Nakoľko tieto slobody sú priamo uplatniteľné, chránia práva hospodárskych subjektov a fyzických osôb a zároveň **zaväzujú inštitúcie Európskej únie aj členské štáty**, aby zabezpečili, že **regulácia trhu nebude neprimerane obmedzovať cezhraničné ekonomické aktivity**.

Situácia je obzvlášť znepokojujúca v kontexte článku 10 odseku 3 druhej vety Zmluvy o Európskej únii, ktorý stanovuje, že „**rozhodnutia sa prijímajú podľa možnosti čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanovi.**“ Navrhované nariadenie tento princíp **nereflektuje ani procesne, ani obsahovo**. Chýba mechanizmus spätnej väzby alebo korekcie na úrovni členských štátov. Zvolený prístup prispieva k **prehlbovaniu tzv. demokratického deficitu**, ktorý dlhodobou oslabuje dôveru občanov v rozhodovacie procesy Európskej únie. Občania majú čoraz častejšie pocit, že o kľúčových otázkach ich každodenného života – ako sú dostupnosť a ceny energií – sa rozhoduje **mimo ich dosahu, bez možnosti účasti a spätnej väzby**. V súvislosti s návrhom nariadenia **neexistuje analýza, akú časť bremena budú niesť občania – spotrebiteľia v dôsledku navrhovaných opatrení**.

Oblasť ropy. V článku 12 sa od členských štátov, ktoré dovážajú ropu z Ruskej federácie vyžaduje, aby vypracovali plán diverzifikácie s cieľom postupného ukončenia všetkého dovozu ropy z Ruskej federácie do 31. decembra 2027. **Vykonateľnosť plánov diverzifikácie vypracovaných podľa nariadenia závisí od množstva opatrení**, predovšetkým v oblasti infraštruktúry a prepravných poplatkov, na ktoré **nemá Slovenská republika žiadny priamy vplyv**. Kľúčové je predovšetkým **zabezpečenie alternatívnej trasy**, keďže v prípade ukončenia prepravy ropy cez ropovod Družba sa Slovenská republika stane opäť **závislou na jednej prepravnej trase ropy**. Plná kapacita ropovodu Adria, ktorý by sa mal stať alternatívnou trasou, zatiaľ nebola dostatočne dlho testovaná, a predtým, než sa pristúpi k nahradeniu ruskej ropy, je nutné takéto testovanie uskutočniť, inak **existuje vážne riziko ohrozenia energetickej bezpečnosti**.

ZÁVER. Návrh nariadenia o postupnom ukončení dovozu zemného plynu z Ruska prekračuje rámec právomocí, ktoré možno efektívnejšie a primeranejšie uplatniť na úrovni členských štátov. **Cieľom je prekryť právomoci z oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky za účelom vylúčenia nepriechodného spôsobu hlasovania.** Opatrenia majú primárne energetický

charakter, avšak právny základ je postavený na výlučnej právomoci Európskej únie v oblasti obchodnej politiky (čl. 207 ZFEÚ), čím dochádza k obchádzaniu spoločných právomocí v oblasti energetiky (čl. 194 ZFEÚ) a porušeniu zásady lojálnej spolupráce. **Pri výbere právneho základu pre legislatívny akt Európskej únie nebola rešpektovaná ustálená judikatúra Súdneho dvora Európskej únie.**

Európska komisia nepreukázala, že zamýšľané ciele nemožno dosiahnuť na národnej úrovni, pričom absentuje analýza disproportčných dopadov na členské štáty s vyššou historickou závislosťou od ruského plynu. Návrh predstavuje **neodôvodnenú centralizáciu**, rovnako aj **neadekvátny a plošný regulačný zásah**, bez zohľadnenia infraštruktúrnych, technických a geopolitických rozdielov.

Zároveň návrh nariadenia vytvára **nebezpečný precedens zasahovania do právomocí členských štátov** v oblasti určovania energetického mixu, všeobecnej štruktúry zásobovania energiami, energetickej stratégie a kontraktačných práv.

Návrh nariadenia sa nevysporiadal so súladom s ostatnými politikami Európskej únie, a to predovšetkým v oblasti **konkurencieschopnosti a súdržnosti členských štátov Európskej únie**. V oblasti **konkurencieschopnosti** návrh priamo ohrozuje schopnosť niektorých členských štátov udržať si stabilné hospodárske prostredie. Je v **rozpore s vlastnými horizontálnymi prioritami Európskej únie definovanými v Kompase konkurencieschopnosti a Akčnom pláne pre automobilový priemysel**. Vytvára konkurenčnú nevýhodu pre členské štáty s historicky vyššou závislosťou od ruského plynu.

V oblasti **súdržnosti** návrh **prehĺbi rozdiely medzi členskými štátmi**. Krajiny, ktoré nemajú prístup k dostatočným kapacitám na diverzifikáciu prepravných trás a dodávok alebo priamy prístup k infraštruktúre pre LNG, budú oproti ostatným čeliť vyšším nákladom a rizikám výpadkov. **Chýbajúce právne záväzné mechanizmy na zmiernenie dopadov a solidarity medzi členskými štátmi** spôsobia, že tzv. vnútrozemské štáty môžu byť výrazne znevýhodnené. Takýto prístup bez spätnej väzby **ohrozí základný princíp súdržnosti Európskej únie** a môže **narušiť dôveru v spravodlivé rozdelenie bremena navrhovaných opatrení**.

Slovenská republika má pretrvávajúce výhrady pokiaľ ide o očakávané **negatívne dopady na energetickú bezpečnosť a ceny energií**, s následným **oslabením konkurencieschopnosti dotknutých členských štátov**, ako aj celej Európskej únie.

Jednotná reakcia členských štátov na výzvy spojené s energetickou bezpečnosťou a geopolitickou situáciou je nepochybne dôležitá. Avšak práve v **obdobiach zvýšeného napätia a neistoty je ešte zásadnejšie dôsledne rešpektovať základné zásady fungovania Európskej únie** – vrátane **subsidiarity, proporcionality a lojálnej spolupráce**.

Na základe vyššie uvedených dôvodov Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti konštatuje, že návrh nariadenia **nie je v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 odseku 3 Zmluvy o Európskej únii**.

**Vybor Narodnej rady Slovenskej republiky
pre europske zalezitosti**

39. sch6dza vyboru
KNR-VEZ-5379/2025-4

77.

Uznesenie

Vyboru Narodnej rady Slovenskej republiky pre europske zalezitosti

z 25. augusta 2025

k návrhu odôvodneného stanoviska k nesúladu návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o postupnom ukončení dovozu zemného plynu z Ruska, zlepšení monitorovania možných energetických závislostí a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/1938 (COM(2025)828) so zásadou subsidiarity

Vybor Narodnej rady Slovenskej republiky pre europske zalezitosti

A. schval'uje

odôvodnené stanovisko k nesúladu návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o postupnom ukončení dovozu zemného plynu z Ruska, zlepšení monitorovania možných energetických závislostí a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/1938 (COM(2025)828) so zásadou subsidiarity, tak ako je v prílohe tohto uznesenia;

B. uklada

predsedovi vyboru

informovať predsedu Narodnej rady Slovenskej republiky, podpredsedníčku vlády SR a ministerku hospodárstva SR, predsedníčku Európskej komisie, predsedu Európskej rady a predsedníčku Európskeho parlamentu o výsledku rokovania vyboru.

J'n Hargas
Peter Kalivoda
overovateľ vyboru

Jan Ferencak
predseda vj;bov-